

"EL ELE OKUL ÖNCESİ EĞİTİME" KİTAPLARININ İNCELENMESİ*

Nevra ATIŞ AKYOL Kübra BOZKIR*****

Öz

Bu araştırmanın amacı MEB tarafından okul öncesi eğitim kurumlarına gönderilen El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarını öğretmen görüşleri ve MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programındaki gelişim alanlarında yer alan kazanımlar ve göstergelere göre incelemektir. Çalışmada doküman analizi ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada El Ele Okul Öncesi Eğitime kitapları incelenmiş ve 14 öğretmen ile görüşme yapılmıştır. Yapılan doküman analizi sonucunda kitapların kazanımlar ve göstergelere yer verme durumu incelenmiştir. Sonuç olarak kitaplardaki göstergelerin programda yer alan toplam gösterge sayısına göre bilişsel gelişim %44, motor gelişim %5.9, sosyal-duygusal gelişim %11, dil gelişimi %5,5 olarak belirlenmiş ve özbakım becerilerine yönelik her hangi bir göstergeye yer vermediği görülmüştür. Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Görüşmelerde öğretmenlerin bazıları okul öncesi eğitimde kullanılan kaynak kitapların taşınması gereken bazı özellikleri belirtmişlerdir. Bunlar; kitapların tüm gelişim alanlarına hitap etmesi, baskı kalitesinin iyi olması, kültürel özellikleri barındırması,

* Bu çalışma için Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulu tarafından 29/12/2021 tarih ve E-60263016-050.06.04-112583 karar numarası ile etik kurul izni alınmıştır.

** Dr. Öğr. Üyesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, naakyol@cumhuriyet.edu.tr, Sivas/Türkiye

*** Öğretmen, MEB, kubra.boztepe.58@gmail.com, Sivas/Türkiye

aile katılım etkinliklerine yer vermesi, günlük yaşama ve teknolojik gelişmelere uygun olmasıdır. Araştırmada kitapların güncellenmesi ve geliştirilmesi gereken yanlarının olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, materyal, kazanımlar-göstergeler

AN INVESTIGATION OF "EL ELE OKUL ÖNCESİ EĞİTİME" BOOKS

Abstract

This research aims to examine “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3” books sent to preschool education institutions by the Ministry of National Education according to the teachers' opinions and the gains and indicators in the development areas of the MoNE 2013 Pre-School Education Program. As a result of the document analysis, the gains and indicators of the books were examined. As a result, according to the total number of indicators in the program, the indicators in the books were determined as 44% for cognitive development, 5.9% for motor development, 11% for social-emotional development, and 5.5% for language development, and it was seen that they did not include any indicators for self-care skills. The data obtained from the interviews were analyzed with the content analysis technique. In the interviews, some of the teachers stated some of the characteristics that the resource books used in preschool education should have. These; books address all areas of development, print quality is good, contain cultural features, include family participation activities, and are suitable for daily life and technological developments. In the research, it was concluded that the book set has aspects that need to be updated and developed.

Keywords: Preschool education, material, learning gains

GİRİŞ

Okul öncesi eğitim; eğitim kurumlarında planlı, sistematik ve çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyecek şekilde planlanmış temel eğitim kademesinde yer alan bir eğitim dönemidir. Okul öncesi dönemde edinilen davranışlar, bilgiler, beceriler bireyin ileriki yaşamının başlangıcını oluşturmaktadır. Okul öncesi eğitim döneminde çocuklar hızlı bir değişim yaşarlar, bu dönem sosyal beceri ve

kişiliğin temellerinin atıldığı bir süreçtir (Bee ve Boyd, 2007). Gelişim alanları açısından değerlendirildiğinde okul öncesi eğitim çocuğun kendini tanınmasını, yaratıcı düşünmesini, problem çözme ve üst düzey düşünme becerisi geliştirmesini, benlik algısının gelişmesini ve ilkökula hazır hale gelmesini destekler (Önel, 2018). Okul öncesi eğitim programı; erken çocukluk eğitimi kurumlarında eğitim gören çocukların zengin öğrenme yaşantıları yoluyla programda yer alan sosyal ve duygusal, motor, bilişsel, dil gelişim alanlarında sağlıklı gelişmelerini, öz bakım becerilerini edinmelerini ve ilkökula hazır olmalarını sağlamak amacı ile düzenlenmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2013). Söz konusu gelişim alanlarının kazanımlar ve göstergeleri, ülkemizde okul öncesi eğitime dahil olan çocuklardan süreç sonunda beklenecek becerileri belirlemede ve süreçleri planlama, uygulama, değerlendirme aşamalarını gerçekleştirmede büyük önem taşımaktadır. Öğrenme etkinlikleri planlanırken gelişim alanlarının kazanımlar ve göstergeleri temele alınarak planlama yapılır ve çocuklara buna göre öğrenme ortamları sunulur. Çocukların eğitim etkinliklerine katkı sağlamak ve onların tüm gelişim alanlarında potansiyellerini en iyi seviyede kullanmalarını sağlamak için gelişim alanları kazanımları ve göstergeleri de öğrenme süreçleri ile yakından bağlantılıdır (Balcı vd., 2012). Okul öncesi eğitim programında toplam 63 kazanım ve 339 gösterge bulunmaktadır (MEB, 2013).

Okul öncesi eğitim kurumlarında gelişim alanları kazanımlar ve göstergelerine dair beceriler öğrenme ve öğretme etkinlikleri yoluyla edinilir. Öğrenme öğretme etkinliklerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesinin önemli bir bölümü de öğretim materyalleridir. Materyaller tuz, para, boncuk, farklı boyutlardaki kaplar, kaşıklar vb. günlük hayatta kolayca ulaşılabilecek nesnelere olabileceği gibi bilgisayar yazılımları, kitaplar gibi yazılı ve basılı materyaller şeklinde bir amacı yerine getirmek üzere özel olarak tasarlanmış medya araçları da olabilir (Bozkurt ve Akalın, 2010). Öğretim materyalleri süreci kolaylaştırmak, somutlaştırmak öğrenme kalitesini artırmak ve zamandan tasarruf sağlamak açısından önemlidir

(Turan ve Boyraz, 2004). Ayrıca okul öncesi dönemde çocukların öğretim materyallerine maruz kalmaları onların kavramları somutlaştırmalarını sağlar ve öğrenilen şeylerin anlamlandırılması konusunda daha yetkin hale gelmelerini sağlar. Öğrenme süreçlerinde kullanılan öğretim materyalleri çocukların süreçte daha etkin olmalarında ve eğitim süreçlerini kolaylaştırmada önemli rol oynamaktadır. Özer ve Tunca (2014) öğretmenlerin ilgi çekmek, kolay ve kalıcı öğrenmeyi sağlamak ve öğrenciyi güdülemek için materyal hazırlamayı ve kullanmayı önemli bulduğunu belirtmektedir. Öğretmenler bu durumu, öğretim materyallerini eğitim ortamlarının vazgeçilmez bir parçası olarak gördüklerini ifade ederek belirtmişlerdir (Erdoğan vd., 2017). Ayrıca çocukların matematiksel kavramlar gibi soyut ifadeleri kavramasında somut materyaller aracılığı ile kazandıkları deneyimler çok önemlidir (Akkan ve Çakıroğlu, 2011; Konaş, 2016). Öğretmenlerin erken çocukluk dönemindeki etkinliklerde kullandıkları materyallerin etkililiğini inceleyen birçok çalışma yapılmıştır (Karademir vd, 2020). Materyallerin düşük başarı gösteren çocuklarda, öğrenme güçlüğü çeken çocuklarda, yabancı dil öğreniminde, matematik eğitimde yararlı olduğu görülmüştür (Boggan vd.,2010). Ayrıca Fang (1996) öğretmenlerin, yazarların ve kitap resimleyenlerin; iletilen bilgi ile resimlere, baskı kalitesine ve çocuk okurun hassas etkileşimine daha duyarlı olmaları konusuna da vurgu yapar. Bir öğretim materyali olarak etkinlik kitapları çocuğun kavramları öğrenmesinde ve eğitim programlarında yer verilen gelişim alanları kazanımlar ve göstergelerine ulaşma da önemli bir araçtır. MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı kapsamında El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitapları okul öncesi eğitim kurumlarına gönderilmektedir. Bu kitaplar MEB tarafından gönderilen kaynaklar arasında okul öncesi dönemindeki çocukların birebir uygulama yapabileceği tek kaynaktır.

Alanyazın incelendiğinde de MEB tarafından okul öncesi eğitim kurumlarına öğretim materyali olarak gönderilen etkinlik kitaplarına dair bazı çalışmalara rastlanmaktadır (Kartal ve Güner, 2016; Aşkar,2021; Türkmen, 2021). MEB 2013

Okul Öncesi Eğitim Programı ilkelerine göre Pamuk Şekerim kitaplarının (Akgül Alak, 2016), El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının (Orhan, 2021) incelendiği görülmektedir. Ayrıca MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı Etkinlik Kılavuz Kitabı'nın öğretmen görüşlerine göre incelendiği bir çalışmaya da rastlanmıştır (Karademir vd, 2020). Ancak alan yazında El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının öğretmen görüşleri ve MEB 2013 okul öncesi eğitim programı gelişim alanları kazanımlar ve göstergeleri açısından incelendiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı MEB tarafından okullara gönderilen El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının öğretmen görüşleri ve MEB 2013 okul öncesi eğitim programının gelişim alanları kazanımlar ve göstergelerini göre incelenmesidir. Araştırmanın hem doküman analizi hem de görüşme tekniği kullanılarak veri çeşitlemesi yoluyla farklı bilgiler sunacağı için alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra araştırmanın El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının okul öncesi eğitim programı gelişim alanları kazanımlar ve göstergelerine ve kitapların uygulayıcısı olarak birincil kaynak olma özelliği gösteren öğretmenlerin görüşlerine göre değerlendirilmesi nedeniyle MEB tarafından çocukların kullanımına sunulacak yeni eğitim-öğretim materyallerinin hazırlanmasında alan uzmanlarına yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Amaçlar ve Alt Amaçlar

Araştırmanın amacı “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının öğretmen görüşleri ve MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı gelişim alanları kazanımlar ve göstergelerine göre incelenmesi” dir.

Bu doğrultuda aşağıdaki alt amaçlara ulaşılmak hedeflenmektedir:

1. El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarında MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki;

- bilişsel gelişim alanında yer alan kazanımlar ve göstergelerin yer alma durumu nedir?
 - motor gelişim alanında yer alan kazanımlar ve göstergelerin yer alma durumu nedir?
 - sosyal-duygusal gelişim alanında yer alan kazanımlar ve göstergelerin yer alma durumu nedir?
 - dil gelişimi alanında yer alan kazanımlar ve göstergelerin yer alma durumu nedir?
 - özbakım becerilerinde yer alan kazanımlar ve göstergelerin yer alma durumu nedir?
2. MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı’nda yer alan kazanımlar ve göstergelere El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarında yer verilmesine ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu araştırma nitel desende planlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme ve doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Görüşme, iki kişiden az olmamak üzere kişiler arası sözlü olarak sürdürülen, araştırma sorusu ile ilgili detaylı bilgi edinmemize olanak sağlayan bir yöntemdir (Büyüköztürk vd, 2021). Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmada öncelikle bir devlet üniversitesinin Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan gerekli etik kurul izni alınmıştır. Daha sonra katılımcılara çalışmanın amacı ve onam formuna ilişkin esaslar ayrıntılı olarak açıklanmış, araştırmaya katılmakta gönüllü olan öğretmenlere ise form imzalatılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmada yapılan doküman incelenmesinde MEB 2013 programı ile hazırlanmış olan El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitapları incelenmiştir. Araştırmada El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarına ilişkin öğretmenlerle görüşmeler de yapılmıştır. Araştırma amacı doğrultusunda 14 okul öncesi öğretmeni araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenler tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Tesadüfi örnekleme, herkesin evrenden seçilme olasılığının eşit olduğu örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk vd, 2021).

Çalışma grubunda bulunan öğretmenlerin kişisel ve mesleki bilgiler açısından değerlendirildiğinde; 13'ü kadın 1'i erkek; 12'si lisans mezunu ve 2'si lisansüstü mezunu; 1'inin 20-25 yaş, 4'ünün 26-30 yaş, 5'inin 31-35 yaş, 2'sinin 36-40, 2'sinin 40-45 yaş aralığında olduğu; görev süresi açısından 7 öğretmenin 0-7 yıl aralığında, 5 öğretmenin 8-14 yıl ve 2 öğretmenin 15-22 yıldır çalışıyor olduğu belirlenmiştir. Çalışılan okul ve sınıf özellikleri açısından incelendiğinde ise; 1 öğretmenin 36-48 aylık, 7 öğretmenin 48-60 aylık çocuklarla ve 6 öğretmenin 60+ aylık çocuklarla çalışıyor olduğu; 8 öğretmenin resmi anaokulunda, 6 öğretmenin ise resmi anasınıfında çalışıyor olduğu; 6 öğretmenin il merkezinde, 8 öğretmenin ilçe merkezinde çalışıyor olduğu görülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarında yer alan toplam 158 çalışma sayfası okul öncesi eğitim programındaki gelişim alanlarında yer alan kazanımlar ve göstergeler listesi ile incelenmiştir. Katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmelerde ise veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu: Araştırmacılar tarafından MEB okul öncesi eğitim programı kazanımlar ve göstergelerinden ve okul öncesi eğitim programının kazandırması beklenen yeterliliklerle ilgili alan yazın bilgilerinden

yararlanılarak yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu 3 okul öncesi eğitim alan uzmanına gönderilerek uzman görüşleri doğrultusunda forma son hali verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, öğretmenlerin demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, mezuniyet, kıdem yılı, çalışılan okul türü vb.), El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarına günlük eğitim akışlarında yer verme durumları, bu kitapların çocukların gelişim alanlarına katkı sunup sunmadığı, bu katkıların kazanımlar ve göstergeleri açısından değerlendirildiğinde hangi kazanımlara ve göstergelerine yönelik olduğu gibi bilgileri öğrenmeye yönelik toplam 11 sorudan oluşmaktadır.

Verilerin analizi

Araştırmada doküman analizinde MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programındaki gelişim alanlarında yer alan kazanımlar ve göstergeler listesi kullanılmıştır. Kitaplar var olan kazanımlar ve göstergeler listesi temel alındığı için betimsel analiz ile analiz edilmiştir. El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarında yer alan toplam 158 çalışma sayfası her iki uzman tarafından kazanımlar ve göstergeler listesi aracılığıyla incelenmiştir ve tüm çalışma sayfalarında ortak görüşe varılarak tablolar oluşturulmuştur. Doküman incelemesi yapılırken her bir çalışma sayfası görseli ve yönergesi açısından değerlendirilerek göstergelerin kitaplarda en az bir kez yer alması yeterli sayılmıştır. Ayrıca herhangi bir kazanımın kitaplarda yer almasına ilişkin değerlendirme yapılırken o kazanımın en az bir göstergesinin bulunması yeterli kabul edilmiştir. Veri analizi sonucunda detaylı bilgi sunabilmek için Okul Öncesi Eğitim Programı gelişim alanları kazanımlar ve göstergeleri listesinde yer alan kazanımlar ve göstergelerin; El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarında yer verilen gelişim alanları kazanımlar ve göstergelerine oranı ayrı ayrı belirtilmiştir. Ancak tek bir göstergenin bir kazanımı tam olarak karşılaması mümkün olmadığı için araştırma sonuçları göstergelerden elde edilen bilgiler açısından tartışılmıştır.

Katılımcılarla yapılan görüşmeler sırasında olası veri kaybını önleyebilmek için ses kaydı alınmış ve sonrasında ses kayıtlarının yazılı dökümü yapılmıştır. Görüşmelere ait yazılı dökümler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Her iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlar oluşturulmuş ve bu kodlara göre temalar belirlenmiştir. Kodlar ve temalar belirlenirken araştırmacıların fikir ayrılığına düştüğü durumlarda görüşler tartışılarak ortak karar verilmiştir.

Geçerlik ve güvenirlik

Çalışmada geçerliği sağlamak için görüşme soruları alan uzmanlarına gönderilmiş, öğretmenlerden yapılan görüşmelerin yazılı dokümanlarını teyit etmesi istenmiştir. Araştırmada güvenirliği artırmak için hem doküman analizi verileri hem de görüşme verileri araştırmacılar tarafından ayrı ayrı değerlendirilerek görüş birliği sağlanmış, katılımcı betimlemeleri yapılmış ve sık sık doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Ayrıca araştırmada çeşitlemeyi sağlamak için farklı yöntemler kullanılarak görüşme verileri içerik analizi verileri ile birlikte yorumlanmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın birinci alt amacına ilişkin olarak, El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarında yer alan çalışmaların; MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan gelişim alanları kazanımlar ve göstergelerine yer verme durumuna ilişkin bilgiler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Gelişim Alanları Kazanımlar ve Göstergelere Yer Verme Durumu Tablosu

Gelişim Alanı	Toplam Kazanım Sayısı (n)	Toplam Gösterge Sayısı (n)	Kitaptaki Kazanım Sayısı (n)	Kitaptaki Gösterge Sayısı (n)	Kitaptaki Kazanım Oranı (%)	Kitaptaki Gösterge Oranı (%)
Bilişsel Gelişim	21	113	15	50	71	44
Motor Gelişim	5	68	1	4	20	5,9

Sosyal- Duygusal Gelişim	17	53	4	6	23,5	11
Dil Gelişimi	12	72	2	4	17	5,5
Özbakım Becerileri	8	33	0	0	0	0
Toplam	63	339	22	64	34	18,8

Tablo 1’ de görüldüğü gibi MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı Kazanımlar ve Göstergeleri listesinde bilişsel alana ait 21 kazanım ele alınmış ancak yapılan inceleme sonucu El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının bu kazanımların 15’ ine yönelik çalışma sayfası bulunduğu anlaşılmıştır. Bu verilerden hareketle hedeflenen kazanımların toplam kazanımlara oranının %71 saptanmıştır. Kazanımlara ait göstergeler incelendiğinde ise yine program kitabında bilişsel gelişim alanına ait 113 gösterge bulunduğu ancak El Ele Okul Öncesi Kitapları’ nın 50 göstergeli edindirmeye yönelik etkinlikler barındırdığı, dolayısıyla hedeflenen göstergelerin toplam göstergelere oranının %44 olduğu görülmüştür.

Motor gelişimi alanına ait programda 5 kazanım ele alınmış ancak yapılan doküman incelemesinde El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının bu kazanımların 1’ ine yer verdiği, bu verilerden hareketle hedeflenen kazanımların toplam kazanımlara oranının %20 olduğu saptanmıştır. Kazanımlara ait göstergeler incelendiğinde ise yine program kitabında motor gelişim alanına ait 68 gösterge bulunduğu ancak El Ele Okul Öncesi Kitapları’ nın 4 göstergeli edindirmeye yönelik etkinlikler barındırdığı, dolayısıyla hedeflenen göstergelerin toplam göstergelere oranının %5,9 olduğu görülmüştür.

Sosyal-duygusal gelişim alanına ait 17 kazanım ele alınmış ancak yapılan inceleme sonucu El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının bu kazanımların 5’ ine yer verdiği, bu verilerin ışığında hedeflenen kazanımların toplam kazanımlara oranı %23,5 olduğu saptanmıştır. Kazanımlara ait göstergeler incelendiğinde ise yine

program kitabında sosyal duygusal gelişim alanına ait 53 gösterge bulunduğu ancak El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının 6 göstergeyi kazandırmaya yönelik etkinlikler barındırdığı, bu verilerden hareketle hedeflenen göstergelerin toplam göstergelere oranının %11 olduğu saptanmıştır.

Dil gelişim alanına ait 12 kazanım ele alınmış ancak yapılan inceleme sonucu El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının bu kazanımların 2' sine yer verdiği, dolayısıyla hedeflenen kazanımların toplam kazanımlara oranının %17 olduğu belirlenmiştir. Kazanımlara ait göstergeler incelendiğinde ise sosyal duygusal gelişim alanına ait 73 gösterge bulunduğu ancak El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının 4 göstergeye yönelik etkinlik bulundurduğu, oransal olarak hesaplandığında hedeflenen göstergelerin toplam göstergelere oranının %5,5 olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda tüm etkinliklerde diğer gelişim alanlarında da olduğu gibi tekrar eden kazanım ve göstergeler olduğu görülmüştür. Örneğin; “Dinledikleri/izlediklerinin anlamını kavrar” kazanımına ait “Sözel yönergeleri yerine getirir” göstergesinin etkinlikleri tamamlama da önkoşul bir beceri olması nedeniyle dolaylı yoldan yer verilen ve en çok tekrar eden kazanım gösterge olduğu görülmüştür.

El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarında programda yer alan öz bakım becerilerine ait 8 kazanım ve 35 göstergelerinden hiçbirine yer verilmediği anlaşılmıştır.

Çalışmanın ikinci alt amacı ile ilgili olarak okul öncesi öğretmeni olarak görev yapmakta olan 14 öğretmen ile görüşülmüştür. Görüşme yapılan tüm öğretmenler kitapları sınıf içi etkinliklerde kullandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca görüşülen 1 öğretmen çocuğun gelmediği günler eksik kalan çalışmalarını tamamlamak üzere kitapları aile katılımı olarak kullandığını belirtmiştir.

Araştırmmanın ikinci alt amacına ilişkin olarak, El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarında yer alan çalışmaların; MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı’nda yer alan gelişim alanları kazanımlar ve göstergelerine yer verme durumuna ilişkin öğretmen görüşlerinden elde edilen bilgiler Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4, Tablo 5, Tablo 6, Tablo 7 ve Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Görüşlerine Göre Bilişsel Gelişim Alanı Kazanımlar Göstergeleri Yer Verme Durumu

Tema	Kod	(f)	Öğretmen	
Bilişsel Gelişim	Karşılaştırma	9	Ö1,Ö3,Ö4,Ö6,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13,Ö14	
	Eşleştirme	6	Ö1,Ö3,Ö4,Ö5,Ö8,Ö11	
	Geometrik Şekiller	7	Ö1,Ö2,Ö3,Ö7,Ö8,Ö11,Ö12	
	Sayı	10	Ö1,Ö2,Ö3 Ö5,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö12,Ö14	
	Ritmik Sayma	3	Ö2, Ö3, Ö4,	
	Sıralama	4	Ö2, Ö3, Ö7, Ö11	
	Gruplama	8	Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö8,Ö9,Ö11,Ö13	
	Renk	7	Ö1, Ö3, Ö7, Ö8, Ö9, Ö12, Ö14	
	Kavramlar/Zıt Kavramlar	6	Ö3,Ö1,Ö8,Ö9,Ö12,Ö14	
	Dikkat Geliştirme Çalışmaları	2	Ö6,Ö9	
	Atatürk’ü Tanıma	2	Ö5, Ö6	
	Örüntü	2	Ö2, Ö11	
	Diğer(problem durumlara çözüm üretebilme, neden-sonuç ilişkisi kurma, tahminde bulunma, parça bütün ilişkisi, mekanda konum, nesnelere sayma toplama çıkarma yapma)	6	Ö6,Ö6,Ö6,Ö11,Ö1,Ö7)	
	TOPLAM	18	72	

Tablo 2’ ye göre El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının bilişsel gelişim kazanımlar ve göstergelerine yer verme durumu ile ilgili olarak öğretmenler en fazla sayı kavramını; karşılaştırma yapma becerisini; gruplama becerisini ve renk kavramını kazandırdığını belirtmiştir. Bilişsel gelişime sağladığı katkılar ile ilgili olarak bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“...Nesne ve varlıkları gözlemliyor, özelliklerine göre gruplama yapabiliyor, sayma etkinlikleri oluyor, eşleştirme, Atatürk’ ü tanııtma etkinlikleri falan hepsi yer aldığını düşünüyorum...” (Ö5)

“...Renkler var şekiller var geometrik şekilleri tanıır sınıfta buna benzer olan etrafında çevresinde buna benzer şekillere örnek verir kazanımları sağlar. Kavramlarla ilgili bilgiler edinir yine kavramlar arasında az çok arasında kavramlar vardı bunları kıyaslama yapar...” (Ö12)

Tablo 3.Öğretmen Görüşlerine Göre Motor Gelişim Alanı Kazanımlar Göstergeleri Yer Verme Durumu

Tema	Kod	(f)	Öğretmen	
Motor Gelişim	El-Göz Koordinasyonu	6	Ö1,Ö5,Ö7,Ö9,Ö12,Ö13	
	Kalem Tutma Becerisi	11	Ö1,Ö3,Ö4,Ö5,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö12,Ö13, Ö14	
	Boyama	6	Ö1, Ö2, Ö5,06, Ö7, Ö9	
	Küçük Kas Gelişimi	12	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8, Ö9,Ö10,Ö12,Ö13	
	Çizgileri İstenilen Nitelikte Çizme	8	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö9	
	Diğer (El Çırpma, Noktaları Birleştirme, Yürüme- Koşma)	3	Ö12,Ö7,Ö6	
	Toplam	8	46	

Tablo 3’e göre El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarında motor gelişim ile ilgili olarak öğretmenler çoğunlukla küçük kas gelişimine katkı sağladığına; kalem tutma becerisini geliştirdiğine; çizgileri istenilen nitelikte çizme becerisini geliştirdiğine; boyama ve el göz koordinasyonunu sağladığına vurgu yapmıştır. Motor gelişim alanı kazanımlar ve göstergelere yer verme durumu ile ilgili soruya verilen bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“...Şöyle ki ince motor becerilerden kalem tutma, çizgi çizme boyama çalışmaları olduğu için o anlamda katkı sağladığını söyleyebiliriz. Kalem doğru tutar kazanımına hitap ediyor, bunun dışında motor gelişimle alakalı çok fazla bir şey aklıma gelmiyor...” (Ö9)

“...İnce motor, küçük kaslarını geliştirmelerini sağlıyor, kalemi doğru tutmalarını sağlıyor, el göz koordinasyonu sağlıyor örneğin noktaları birleştiriyor çocuk çizgiler birleştiriyor uyumlu nesnelere birleştiriyor bu şekilde...” (Ö7)

Tablo 4.Öğretmen Görüşlerine Göre Sosyal-Duygusal Gelişim Alanı Kazanımlar Göstergeleri Yer Verme Durumu

Tema	Kod	(f)	Öğretmen
Sosyal-Duygusal Gelişim	Kurallara uyma	2	Ö1,Ö3
	Başladığı işi bitirme çabası gösterme	4	Ö1,Ö3, Ö5,Ö6
	Basit duygusal ifadeleri tanır, (mutlu, üzgün, kızgın, şaşkın)	4	Ö2,Ö6,Ö11, Ö13
	Özgün yollarla kendini ifade etmesi	3	Ö3,Ö4,Ö8
	Ailesini ve kendini tanıma(adres, telefon no söyleme)	2	Ö3,Ö6
	Sorumluluğunu yerine getirme	4	Ö5,Ö6,Ö12,Ö3
	Farklı kültürel özellikleri tanıma	2	Ö3,Ö6
	İletişim becerileri	3	Ö5, Ö7, Ö12
	Diğer (Arkadaş ilişkilerinde iyimser olma, gerektiğinde lideri izleme, sohbete katılır/fikrini söyler/başkalarının fikrine saygı duyar, çevreye uyum sağlar)	4	Ö13,Ö12,Ö8,Ö1
	Toplam	12	23

Tablo 4’de görüldüğü gibi El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının sosyal-duygusal gelişim alanı kazanımlar ve göstergelerine yer verme durumu ile ilgili olarak öğretmenler en fazla başladığı işi bitirme çabası gösterme, basit duygusal ifadeleri tanıma, sorumluluğunu yerine getirme becerilerini geliştirdiğini söylemişlerdir. Bunun ardından ise iletişim becerilerini geliştirdiğini ve özgün yollarla kendini ifade etmesine yönelik kazanımlara yer verdiğini belirtmişlerdir.

Sosyal- duygusal gelişim alanı kazanımlar ve göstergelerine yer verme durumu ile ilgili olarak belirtilen bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“...Başladığı bir işi bitirme çabası oluyor çocuklarda, üstlendiği sorumluluğu yerine getiriyor. Bunların hepsi sosyal- duygusal alana giriyor...”(Ö5)

“...Bekleme kurallara uyma ile alakalı sayfalar oda yine sosyal duygusal gelişimin kazanımları. Mesela çocuğa bazı sayfalarda düşündürücü beyin fırtınası etkinlikleri yaptırma resim çizdirme sayıları el ele kitabında her sayıdan ne oluşturabilirsin gibi sayfalar var. Onlar daha özgün yolla kendini ifade etmesi resim yoluyla ortaya koymasını sağlıyor. Baktığımız zaman sosyal duygusal anlamda katkı sağlıyor...” (Ö3)

Tablo 5.Öğretmen Görüşlerine Göre Dil Gelişimi Alanı Kazanımlar Göstergeleri Yer Verme Durumu

Tema	Kod	(f)	Öğretmen
Dil Gelişimi	Sorulara cevap verme	4	Ö1, Ö3,Ö5,Ö13
	Sözel yönergeleri yerine getirme	2	Ö1,Ö5
	Görsel materyalleri inceleme	3	Ö1,Ö4,Ö6
	Konuşurken ses tonunu ayarlama	1	Ö5
	Erken okuryazarlık becerileri	2	Ö3, Ö6
	Sözcük dağarcığını geliştirme	6	Ö1,Ö3,Ö6, Ö7,Ö10,Ö12
	Kendini ifade etme(olumlu olumsuz duygular)	2	Ö6,Ö12
Toplam	7	20	

Tablo 5’ den anlaşılacağı üzere kitaplarda dil gelişimi alanına yönelik kazanımlar ve göstergelerine yer verme sıklığı ile ilgili olarak öğretmenler çoğunlukla sözcük dağarcığını geliştirmeye katkı sunduğunu; ardından sorulara cevap verme becerisini ve görsel materyalleri inceleme becerisini geliştirdiğini belirtmişlerdir.

Dil gelişimi alanında kazanımlar ve göstergelere yer verme durumu ilgili olarak öğretmenlerden bazılarının görüşü şu şekildedir:

“...değerlendirdiğimiz zaman sözcük dağarcığını geliştiriyor çocuğun, çocuk o anda bilmediği bir sözcüğün anlamını öğreniyor örneğin ben söylüyorum o tekrar ediyor.” (Ö7)

“Kitapta bazı yönergeler oluyor çocukların cevaplaması gerekiyor önce çocuklara soru sorduğumuzda bunu cevaplamak için dil gelişimine ihtiyaçları var. Konuşma becerisi gelişiyor, ses tonunu ayarlaması gibi şeyler dil gelişimi anlamına geliyor. Dolaylı yoldan katkı sağlıyor...” (Ö5)

Tablo 6.Öğretmen Görüşlerine Göre Özbakım Becerileri Kazanımlar Göstergeleri Yer Verme Durumu

Tema	Kod	(f)	Öğretmen
Özbakım Becerileri	Bulunduğu alanın temizliğini sağlama	1	Ö1
	Sağlığını koruma/diş fırçalama	1	Ö2,Ö3,
	Giyinme/soyunma	1	Ö3,
	Eşyalarını temiz ve özenli kullanma	3	Ö1, Ö5,Ö11
	Dengeli beslenme	1	Ö6
	Kendini tehlikelerden koruma	1	Ö6
	Kişisel temizliğini yapma	1	Ö12
	Temizlikle ilgili kavramlar	1	Ö13
Toplam	8	10	

Tablo 6’ ya göre 3 öğretmen El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarında özbakım becerilerinden çocuğa eşyalarını temiz ve özenli kullanmakla ilgili becerilere yer verildiğini belirtmişlerdir. Özbakım becerileri kazanımlar ve göstergeleri yer verme durumu ile ilgili olarak öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

“...en zayıf katkı sağladığı gelişim alanı her halde özbakım becerileri, en son etkinlikten sonra hani kalemlerini açıyorlar oraları biraz dağıtıyorlar yaşadıkları alanı toplama temizleme gibi

çalışmalarımız oluyor o şekilde katkı sağladığını düşünüyorum..”
(Ö1)

“Özbakım becerileriyle ilgili çok fazla bir etkinlik yok bence, çok fazlada bir katkı da sağlamıyor bana göre, yani orda da eksiklik var. Tehlikelerden kazalardan tehlikeli şeylerden korunmak gibi şeylerden bahsediyordu ama yeterli değildi...” (Ö6)

Görüşme sorularından biri olan “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarını çocukların bakış açısından değerlendirir misiniz, severek ve isteyerek yapıyorlar mı?” sorusuna öğretmenlerden 12 tanesi çocukların severek ve istekli yaptıklarını, 2 tanesi ise çocukların istekli başladıklarını ancak etkinliklerin tekdüze olmasından dolayı çok uzun sürmeden sıkıldıklarını ve isteksiz davrandıklarını söylemişlerdir.

El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının güçlü ve geliştirilmesi gereken yanları ile ilgili olarak öğretmen görüşleri Tablo 7’ de verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmen Görüşlerine Göre Kitapların Güçlü-Geliştirilmesi Gereken Yanları

Tema	Kod	Frekans	Öğretmen
Güçlü yanları	Sağlam Fiziksel Yapısı	1	Ö1
	Renkli Görselleri Olması	2	Ö1,Ö7
	Set Formatında Olması	2	Ö2,Ö13
	Kolaydan Zora İlkesine Uygun Olması	4	Ö2,Ö7,Ö9,Ö13
	Kavramlara Yer Vermesi	2	Ö2,Ö4
	Öğretmene Rehberlik Etmesi	2	Ö3,Ö8
	Yönergelerin Açık Olması	1	Ö6
	Büyük Puntolarda Olması	1	Ö7
	Bilişsel Gelişime Katkı Sağlaması	2	Ö10,Ö14
	Birçok Gelişim Alanına Hitap Etmesi	1	Ö12
	Hızlı İlerlemesi	1	Ö14
		7	Ö1,Ö4,Ö5,Ö6,Ö8,Ö10,Ö14
		14	

Ulusalılık/Eşitlik İlkesine Uygun Olması				
Geliştirilmesi Gereken Yanları	Yaş Gruplarına Ayrılmaması	4	Ö1,Ö4,Ö6,Ö7	
	Basit Olması	6	Ö1,Ö3,Ö7,Ö9,Ö10,Ö13	
	Baskı Kalitesinin Yeterli Olmaması	6	Ö4,Ö11,Ö12,Ö14,Ö2,Ö6	
	Etkinlik Çeşitliliğinin Olmaması	7	Ö3,Ö5,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö12	
	Etkinlik Sayısının Fazla Olmaması	5	Ö2,Ö3,Ö6,Ö11,Ö14	
	Güncel Olmaması	3	Ö2,Ö4,Ö9	
	Tüm Zeka Alanlarına Hitap Etmemesi	1	Ö10	
	Kaynaştırma Öğrencisine Uygun Olmaması	6	Ö6	
	Tüm Gelişim Alanlarına Yönelik Olmaması	6	Ö4,Ö6,Ö8,Ö10,Ö11,Ö14	
	Toplam	21	65	

Tablo 7’ ye göre kitaplarının güçlü yanlarından “tüm ülkede kullanılıyor olması, fırsat eşitliği sağlıyor olması” kodunun en sık tekrar edilen kod olduğu görülmüştür, “basit olması” ve “tek bir gelişim alanına hitap ediyor olması” ise öğretmenlerin El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarıyla ilgili geliştirilmesi gerektiğini düşündükleri özelliklerdir. Bu kitaplarının güçlü ve geliştirilmesi gereken yanları ile ilgili olarak belirtilen öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

“...içinde her hangi bir oyun, bilmece mesela dil gelişimi için kısa hikayeler, aile katılımı için farklı çalışmalar çocukların kesip yapıştırıp yapacağı sayfalar olabilir ama onlar yok. O yüzden zayıf diğer

anlamda tek bir alana hitap ediyor diğer gelişim alanlarını desteklemediği için geliştirilmeli...” (Ö 8)

“...genel olarak bir değerlendirme yapsak en güçlü yanı herkesin ulaşabilir olması devletin ücretsiz olarak dağıtması ekonomik olması. Köydeki çocukta şehirdeki çocukta ulaşabiliyor....” (Ö 4)

Ülkemiz çocukları için ideal bir uygulama kitabı nasıl olmalıdır sorusuna yönelik öğretmen görüşleri ise Tablo 8’ de verilmiştir.

Tablo 8. Öğretmen Görüşlerine Göre İdeal Bir Uygulama Kitabının Özellikleri

Tema	Kod	Frekans	Öğretmen
Uygulama Kitabının Özellikleri	Kültürel Özellikleri Barındırmalı	2	Ö1,Ö3
	Daha Fazla Etkinlik Bulundurmali	4	Ö4,Ö5,Ö11,Ö14
	Günlük yaşam ve Teknolojik Gelişmeleri Uygun Olmalı	4	Ö3,Ö2,Ö8,Ö9,Ö11
	Yaş Gruplarına Ayrılmalı	6	Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö14
	Baskı Kalitesi-Renkler İyi Olmalı	2	Ö4,Ö14
	Aile Katılımı Çalışmaları Olmalı	5	Ö4,Ö6,Ö8,Ö11,Ö13
	Kaynaştırma Öğrencilerine Uygun Olmalı	1	Ö6
	Tüm Gelişim Alanlarına Hitap Etmeli	6	Ö2,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö14
Toplam	8	30	

Tablo 8’ de ülkemiz çocukları için ideal bir uygulama kitabı nasıl olmalıdır sorusuna verilen cevaplardan ise en çok tekrar edilen “yaş gruplarına göre ayrılmalı” ifadesidir.Bu konuyla ilgili olarak bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“...3 yaşında da anaokulu var 4 de de var 5 de de geliyor çocuklar. 3,4,5 yaş olarak ayrılmalı. Etkinlik sayısı artırılabilir. Örneğin kırmızı

renge mesela daha çok sayfada yer verilmeli. Kitap sayısı da artmalı bir yıla az geliyor bu kitaplar...” (Ö5)

“...Artık çocukların birçok anlamda yeterlilikleri arttığını gözlemliyorum. Bir çok anlamda gelişmiş olabiliyor. Kavramları biliyor, renkleri biliyor vs ama sosyal duygusal gelişimi yeterli olmayabiliyor motor gelişim alanında yeterli olamayabiliyor çok fazla uyarıcı ile karşı karşıyalar ama sosyal duygusal anlamda yetersiz olarak geliyorlar. Bu anlamda desteklenmeli kitaplar buna göre kitap hazırlanmalı. Bilişsel gelişim kadar diğer gelişim alanlarına da değinilmesine o kadar etkinlik bulunması gerektiğini düşünüyorum...” (Ö9)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada yapılan doküman incelemesi ve öğretmen görüşmelerinden elde edilen veriler incelendiğinde bazı ortak sonuçlara rastlanmaktadır. El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitapları MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı gelişim alanlarına göre göstergelere yer verme durumu incelendiğinde bilişsel gelişim %44, sosyal-duygusal gelişim %11, motor gelişim %5,9, dil gelişimi %5,5 olarak ve özbakım becerilerinde hiçbir göstergenin yer almadığı bulunmuştur. Anlaşıldığı üzere kitaplarda oransal olarak en fazla bilişsel gelişim alanını geliştirmeye yönelik etkinlikler olduğu görülmüştür. Benzer şekilde öğretmenlerle yapılan görüşmelerde de öğretmenler kitapların en çok bilişsel gelişime katkı sağladığını belirtmiştir. Akgül Alak (2016) Pamuk Şekerim I-II kitaplarını (El Ele Okul Öncesi Eğitime kitapları öncesinde okullara gönderilen kaynak kitaplar) MEB 2013 okul öncesi eğitim programına göre incelediği araştırmasında kitaplarda %32 oranında bilişsel gelişim alanı kazanımlar ve göstergelerine yer verildiği bulunmuştur. Ortak bir diğer bulgu motor gelişim ile ilgili olarak hem doküman analizinde hem öğretmen görüşmelerinde “kalem kontrolünü sağlar” göstergesine sıklıkla vurgu

yapıldığı sonucudur. Bu sonuçtan da anlaşıldığı üzere kitaplar, kalem kullanımı gerektiren çok sayıda çalışma içermesi nedeni ile küçük kas gelişimine yönelik kazanımlar ve göstergelere destek olmaktadır. Ayrıca sosyal- duygusal gelişim alanı ile ilgili olarak doküman incelemesinde “Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.” göstergesinin sıklıkla kitaplarda kullanıldığı görülmüş olup yapılan öğretmen görüşmelerinde de 3 öğretmen tarafından bu gösterge ifade edilmiştir.

Öğretmen görüşleri ve doküman incelenmesinde ortaya çıkan bulguların büyük oranda tutarlılık gösterdiği anlaşılmıştır. Fakat özbakım becerileri ile ilgili olarak 3 öğretmen tarafından “eşyalarını temiz ve özenli kullanır” göstergesi belirtilmiş olsa da yapılan doküman incelemesinde kitaplarda özbakım becerilerini geliştirmeye yönelik herhangi bir etkinliğin bulunmadığı görülmüştür. Benzer şekilde öğretmenlerin kitabın içeriğinde bulunmamasına rağmen kendi sınıf yönetim becerilerine dayalı olarak kazandırdıkları birtakım becerileri de El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitapları yoluyla edindirdiğine yönelik değerlendirmede buldukları anlaşılmıştır. Örneğin Ö1 özbakım becerileri ile ilgili kazanımlar ve göstergelere yer verme durumu ile ilgili olarak “...etkinlikten sonra hani kalemlerini açıyorlar oraları biraz dağıtıyorlar yaşadıkları alanı toplama temizleme gibi çalışmalarımız oluyor o şekilde katkı sağladığını düşünüyorum...” demiştir. Bu ifade ile öğretmen kitapların içeriği ile ilgili herhangi bir kazanımlar ve göstergeye atıfta bulunmayarak sınıf rutini yoluyla geliştirilen bir beceriyi ifade etmiştir. Duran ve Arslan (2021) araştırmasında 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının kazanımlar ve göstergelerin çeşitliliği açısından daha avantajlı olmasına karşın özbakım becerilerine ilişkin yeterince farkındalık oluşturmadığını ve bedensel ve ruhsal iyi hali koruma ve hastalık halinde yapılması gerekenler konusunda yeterince bilgi vermediğini ortaya koymuştur.

Yapılan doküman incelemesi ve öğretmen görüşmelerinden elde edilen veriler incelendiğinde bazı bulguların ise farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Dil gelişimi ile ilgili olarak doküman analizinde en çok tekrar eden göstergenin “sözel yönergeleri yerine getirme” olduğu belirlenmiş olmasına rağmen öğretmenlerin kitaplarda en fazla “sözcük dağarcığını geliştirme” göstergesine yönelik etkinliklerin olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. Bu durum sözel yönergeleri yerine getirme yeterliliğinin etkinlikleri tamamlamada önkoşul ve aynı zamanda sürece yönelik bir beceri olduğu için gözden kaçma ihtimalinin olmasıyla açıklanabilir.

İncelenen 158 çalışma sayfasında bazı kazanım göstergelerden bilişsel gelişim; “Nesne/varlığın miktarını söyler”; motor gelişimde “Kalemi doğru tutar”; sosyal-duygusal gelişimde “Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder” ve dil gelişiminde “Sözel yönergeleri yerine getirir” göstergelerinin sıklıkla tekrarlandığı görülmektedir, burada etkinliklerde yer alan kazanımlar ve göstergelerin sıklığının fazla ancak çeşitliliğinin az olduğu anlaşılmıştır. Başka bir ifade ile kitaplarda kazanımlar ve göstergelerin bir kez yer verilmesi ile çok kez yer verilmesi hesaplamada farklılık oluşturmamaktadır. Örneğin; “Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.” kazanımı ve “Kalemi doğru tutar”, “Kalem kontrolü sağlar.” göstergeleri birçok sayfada yinelenmiştir ancak bu durum kitapta yer alan kazanımlar ve göstergelerin programda yer alan kazanım ve göstergelere oranlanmasında etki etmemiştir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde de öğretmenler sıklıkla etkinlik çeşitliliğinin az olduğunu, var olan etkinliklerin tek düze olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler tarafından El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının kodlama, örüntü gibi teknolojik gelişmelere ve günlük hayata uyumlu olması gerektiği görüşü bildirilmiştir. Bu görüş günümüzde üzerinde sıklıkla çalışılan 21. yy becerilerinden “bilgi, medya ve teknoloji becerilerine” de atıfta bulunmaktadır.

Tuğluk ve Koçin (2019) bu konu da 21. Yüzyıl becerilerini çocuklarda geliştirmek için programların düzenlenmesi ve değiştirilmesi gerektiğini, erken çocukluk döneminin temel becerilerin kazanıldığı dönem olduğu göz önüne alındığında bu becerileri de kazandırmanın önemli olduğunu vurgulamışlardır.

Ülkemiz çocuklarına uygun ideal bir uygulama kitabının özellikleri ile ilgili olarak öğretmenler kültürel değerlere yer verilmesi gerektiğine vurgu yapmışlardır. Sapsağlam'ın (2020) yaptığı çalışmada milli kavramların erken çocukluk dönemi eğitimi programlarında yeterli seviyede yer almadığı belirtilmiştir. Öğretmenler kitaplarda kullanılan baskı kalitesi ve renk unsurlarının daha iyi olması gerektiği belirtmişlerdir. Körükçü (2012) çocuk için öncelikle yazılı eğitim materyalinin görünüşü ve fiziksel yapısının önemli olduğunu, bu yüzden dayanıklı ciltleme, kaliteli kağıt gibi unsurların baskı ve yayıncıların önem vermesi gereken konular olduğunu ifade etmektedir. Öğretmen görüşlerinde geliştirilmesi gereken noktalar ve ideal bir uygulama kitabının özelliklerinde belirtilen; aile katılım çalışmalarına yer vermesi gerektiği, kaynaştırma öğrencilerine uyarlama çalışmasının olması gerektiği belirtilmiştir. Araştırma bulgusuna paralel olarak Akgül Alak'ın (2016) Pamuk Şekerim I-II Kitaplarının 2013 MEB Okul Öncesi Eğitim Programı açısından incelediği çalışmasında aile katılımına yönelik etkinlikler içermediği, bireysel farklılıkları göz ardı ettiği, etkinlik çeşidinin sınırlı olduğu bulgularına ulaşmışlardır. Lekli vd. (2015) ebeveyn-öğretmen işbirliğinin öğrencilerin başarısını artırmada etkili bir yol olduğunu ve ebeveyn- öğretmen birlikte çalıştığında tüm paydaşların bu birliktelikten fayda sağladığını bulmuşlardır. Işıtan (2016) resimli çocuk kitapları ile ilgili yaptığı bir çalışma da çocukların günlük yaşam deneyimlerine yönelik iyi nitelikte materyallerin olmasının çocukların gelişimi açısından önemli bir gereklilik olduğundan bahsetmiştir. Veziroğlu (2012) ise yaptığı bir çalışma da resimli çocuk kitaplarının programda yer alan kazanımları edindirmeye yönelik içerikler barındırması gerektiğini söylemiştir. Kitaplarda milli ve kültürel değerlere, aile katılım

çalışmalarına, kodlama, örüntü gibi teknolojik gelişmelere, uyarlama çalışmalarına, öz bakım çalışmalarına yeterince yer verilmemiş olması ve benzer etkinliklerin olması gibi görüşler El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının geliştirilmesi gereken yanları olarak düşünülebilir.

Tüm bu bilgiler ışığında El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının okul öncesi eğitime devam eden tüm çocukların kullanımına sunulmasının ve birçok gelişim alanına hitap etmesinin bir avantaj olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte özbakım becerileri alanında ve dil gelişimi alanında kitapların geliştirilmesi gerektiği, pedagojik ve güncel gelişmelerle tutarlı olması gerektiği, ailelerinde çocukların gelişimlerine katkı sunmak amacıyla yapmak istedikleri faaliyetlerde yararlanabilecekleri ve özel gereksinimli çocuklara da hitap edebilecek şekilde kapsayıcı özellikte düzenlenmesi gerektiği, teknik açıdan da bazı noktalarda (baskı kalitesi vs) iyileştirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bu araştırma okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitaplarının 2013 MEB Okul Öncesi Eğitim Programı kazanımlar ve göstergelerine ve 14 öğretmenden elde edilen görüşlere göre incelenmesi ile sınırlıdır. Yapılacak araştırmalarda ayrıca ebeveyn ve çocuk ile de çalışmalar yapılması önerilmektedir. Bu çalışma ile okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 kitapları incelenmiştir araştırmacılara okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan diğer dokümanlarında çeşitli değişkenler açısından incelenmesi önerilmektedir.

Bu çalışmanın araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmamıştır. Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve /veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamışlardır. Bu çalışma için gerekli olan etik kurul izni alınmıştır.

KAYNAKLAR

- Akgül Alak, S. (2016). *Pamuk şekerim ı-ı kitaplarının MEB okul öncesi eğitim programı (2013) açısından incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aşkar, N. (2021). Açık havada eğitim: Okul öncesi eğitim programı materyalleri bağlamında bir değerlendirme. *Yaşadıkça Eğitim*, 35(1), 132-153. <https://doi.org/10.33308/26674874.2021351236>
- Balcı, A., Gündoğdu, K., Çelik, N. (2012). Okul öncesi eğitim programına ilişkin bir ihtiyaç analizi çalışması. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 10-24.
- Bee, H. ve Boyd, D. (2007). *The Developing Child*. Londra: Pearson Education Limited.
- Bozkurt, A. ve Akalin, S. (2010). Matematik öğretiminde materyal geliştirmenin ve kullanımının yeri, önemi ve bu konuda öğretmenin rolü. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27, 47-56.
- Boggan, M., Harper, S. ve Whitmire, A. (2010). Using manipulatives to teach elementary mathematics. *Journal of Instructional Pedagogies*, 3.
- Büyüköztürk, Ş. (Eds.), Kılıç Çakmak, E.(Eds.), Akgün Ö.E. (Eds.), Karadeniz,Ş. (Eds.), Demirel F. (Eds.). (2021). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Duran, M., & Arslan, H. H. (2021). Okul Öncesi Eğitim Programlarının Öz Bakım Becerileri Kapsamında Temel Sağlık Kurallarını İçermesi Bakımından İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 234-261. <https://doi.org/10.17679/inuefd.820407>
- Erdoğan, S., Parpuçcu, N. ve Boz, M. (2017). Sayı ve işlemlerle ilgili eğitim materyallerinin okul öncesi dönem çocuklarının matematik becerisine

- etkisi. *İlköğretim Online*, 16(4), 1777-1791.
<https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.342991>
- Fang, Z. (1996). Illustrations, text, and the child reader: what are pictures in children's storybooks for?. *Reading Horizons: A Journal of Literacy and Language Arts*, 37(2),3.
- Işıtan, S. (2016). Özel amaçla yazılmış çocuk kitapları. *Turkish Studies*, 11(4),471-492. DOI: 10.7827/TurkishStudies.9086
- Karademir, A., Ertör, E., Karabekmez, S. (2020). Activity and workbooks of ministry of national education: preschool teachers are evaluating. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 15(4), 7-33. DOI: 10.29329/epasr.2020.323.1
- Kartal, H. ve Güner, F. (2017). Okul öncesi eğitim programı etkinlik kitabındaki etkinliklerin ses bilgisi farkındalığı açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(1), 14-30. <https://doi.org/10.16916/aded.269445>
- Kontaş, H. (2016). The effect of manipulatives on mathematics achievement and attitudes of secondary school students. *Journal of Education and Learning*, 5(3), 10-20. <http://dx.doi.org/10.5539/jel.v5n3p10>
- Körükçü, Ö. (2012). Okulöncesi eğitime yönelik resimli çocuk kitaplarının bulunması gereken temel özellikler açısından incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (2), 243-254.
- Lekli, L., Kaloti, E. (2015). Building parent-teacher partnerships as an effective means of fostering pupils' success. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 4(1S1), 101-104.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Orhan, N. (2021). *MEB 2013 okul öncesi eğitim programı ilkeleri doğrultusunda el ele okul öncesi eğitime 1-2-3 kitaplarının öğretmen görüşlerine göre*

- incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Önel, G. (2018). *Erken çocukluk eğitiminde matematik etkinliklerinin çocukların gelişimine katkıları ve öğretmenlerin çocukların gelişim sürecindeki gözlemleri* [Yüksek Lisans Tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özer, Ö., ve Tunca, N. (2014). The opinion of pre-service teachers towards preparation and using of materials. *Route Educational and Social Science Journal*, 1(3), 214-229. <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.130>
- Sapsağlam, Ö. (2020). Okul öncesi eğitim programlarının milli kavramlar açısından incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5(1), 1-16. [http:// DOI: 11..11111/ted.xx](http://DOI:11..11111/ted.xx)
- Tuğluk, M. N., & Koçin, B. (2019). MEB 2013 Okul öncesi eğitim programının 21. yüzyıl becerileri açısından analizi. *Temel Eğitim Dergisi*, 1(4), 29-38. <http://doi:10.7816/ulakbilge-08-49-01>
- Turan, M. & Boyraz Z. (2004). Öğretim materyali olarak kavram haritaları. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 123-128. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/fudad/issue/47032/591341>
- Türkmen, Ş. (2021). *Okul öncesi "E1 Ele I, II, III Eğitim Seti" kitapları içerisindeki fen kavramlarının incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Veziroğlu, M. (2009). *Resimli çocuk kitaplarının MEB okul öncesi eğitim programı'ndaki kazanımlara uygunluğunun incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Preschool education is an educational process at the basic education level that ensures the development of the child in terms of all developmental areas and prepares the child for primary school. Educational experiences in the preschool period have a critical importance when it is considered in terms of forming the basis of future learning and the speed of development. Ensuring the permanence of the learning of children at this developmental stage and making their learning processes effective are realized through teaching materials. In our country, "El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3" books sent to schools by the Ministry of National Education are used for children attending preschool education institutions. These books are the only resource in terms of providing preschool children the opportunity to interact and work one-on-one. In this context, although there are many studies in which the materials sent to schools by the Ministry of National Education are examined in terms of various variables, no study has been found in which the behaviors to be expected from children at the end of the process are examined in terms of gains and indicators of developmental areas. Accordingly, the problem of the research is "Examination of El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3 books according to MEB 2013 pre-school education program gains and indicators and teacher opinions." determined as. This study, is aimed to raise awareness about the quality and attainment of the gains and indicators of the development areas in the program of the books offered to the use of all children attending the preschool education institution. Therefore, it is thought to be a guide in material development processes. In addition, this study offers data diversity through the use of both document analysis and interview techniques. In this respect, it is thought that it will contribute to the literature.

Method

The study group research consisted of "El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3" books and 14 preschool teachers working in preschool education institutions. Teachers were selected by random sampling method. The list of gains and indicators of the MEB 2013 Preschool Education Program development areas and 158 worksheets were examined, and a semi-structured interview form was used for teacher interviews. In the interview form, questions were asked to the teachers about their use of Hand-to-Hand Preschool Education 1-2-3 books, their views on their use of developmental areas gains and indicators, their strengths and needs to be developed, and the features that an ideal practice book should have. Content analysis technique was used in the analysis of the data. To prevent possible data loss during the interviews with the participants, a voice recording was taken, and then a written transcript of the voice recordings was made. Written transcripts

of the interviews were analyzed by content analysis method. Separate codes were created by both researchers and themes were determined according to these codes. In cases where the researchers disagreed while determining the codes and themes, the opinions were discussed and a common decision was made. Afterward, the data were described and interpreted according to codes and themes. In addition, the data were supported with quotations to support the findings and reflect the views of the teachers. To include direct quotations, the teachers were given code numbers as "T1, T2, T3...".

Findings (Results)

Cognitive development is 44%, social-emotional development is 11%, motor development is 5,9%, and language development is %5.5 related to the situation in which the "El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3" books include the indicators of the MEB 2013 pre-school curriculum development areas. Also it was seen that it did not include self-care skills indicators. Regarding the frequency of giving place to the gains and indicators of the development areas of the book "El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3" in the teacher interviews; he mentioned that it brought the concept of number, the ability to make comparisons, grouping skills and the concept of color the most in the field of cognitive development; Regarding motor development, teachers mostly emphasized that it contributes to the development of small muscles, develops the ability to hold a pencil, develops the ability to draw lines in the desired quality, provides painting and hand-eye coordination; Regarding the social-emotional development area, the teachers said that they mostly developed the skills of making an effort to finish the work they started, recognizing simple emotional expressions, and fulfilling their responsibilities; Regarding the language development area, teachers mostly contribute to the development of vocabulary, then improve their ability to answer questions and examine visual materials; They stated that among the self-care skills, the child was given the skills to use his belongings cleanly and carefully. Among the strengths of the books, it was seen that the code "used in the whole country, providing equal opportunity" was the most frequently repeated code, while "simple" and "appealing to a single development area" are the features that teachers think should be improved about the books. Among the answers given to the question of how an ideal practice book should be, the most repeated statement is "it should be separated by age groups".

Conclusion and discussion

After the document review and teacher interviews, some common findings were reached that the books included the most cognitive development field gains and indicators, and it was found that the results of document analysis and teacher opinions were consistent except for the field of self-care skills. In addition, in the interviews, the teachers emphasized some of the features that the resource books used in preschool education should have. These; The book's appeal to all areas of development, its good printing quality, its cultural characteristics, its family participation activities, its suitability for daily life, and technological developments. El Ele Okul Öncesi Eğitime It has been found that it is an advantage that 1-2-3 books are available to all children attending pre-school education and that they address many developmental areas. On the other hand, there are some technical points that books should be developed in the field of self-care skills and language development, they should be consistent with pedagogical and current developments, they should be organized inclusively so that they can benefit from the activities they want to do to contribute to the development of children in their families, and that they can also appeal to children with special needs (It was concluded that printing quality, etc.) should be improved.